

INFOFOLDER

GINGIVITIS EN STOMATITIS BIJ DE KAT

drs. A.L. Leipoldt

oktober 2002

GINGIVITIS EN STOMATITIS BIJ DE KAT

INLEIDING

Gingivitis (ontsteking van het tandvlees) en stomatitis (ontsteking van de mondholte) zijn zeer vervelende kwalen die voorkomen bij katten. Bovendien zijn het aandoeningen die vaak voorkomen.

Symptomen zijn:

- 1) duidelijk zichtbare rode lijntjes langs de kiezen of bloederige plekken op het tandvlees / in de mondholte
 - 2) een "slechte" adem
 - 3) veel speekselen
 - 4) vaak, door de pijn die dit alles veroorzaakt, moeite met eten waardoor gewichtsverlies optreedt
- De kwalen gingivitis en stomatitis liggen in elkaars verlengde, wat ook blijkt uit de samentrekking gingivostomatitis die ik in een titel van een artikel over dit onderwerp vond. Gingivitis en stomatitis zijn vaak chronisch. Als er een chronische ontsteking is, kunnen de bacteriën die daarbij ontstaan, via de bloedbaan organen als hart, lever en nieren aantasten.

OORZAKEN

Er zijn meerdere oorzaken mogelijk. Een infectie met een (feline) herpes- of feline calicivirus (calici is een vorm van niesziekte) kan een oorzaak zijn. Bij deze infecties komen vaak blaasjes in de mondholte voor. De beschadigingen van het slijmvlies kunnen leiden tot een chronische ontsteking. Herpesvirussen geven dikwijls slechts een beperkte immunoreactie, waardoor er vaak

opnieuw een herpesinfectie ontstaat. Ziektes als aids en leukemie, die het afweersysteem onderdrukken, kunnen ook een rol spelen bij het ontstaan van een chronische ontsteking, terwijl ook orgaanlijden (lever, nier) met dergelijke laesies gepaard gaat. Anderzijds kan een chronische ontsteking in de mondholte via het bloed andere organen belasten met een bacteriële infectie.

Langdurige aanwezigheid van tandplak (of uiteindelijk tandsteen), met name op de overgang tussen tand en tandvlees, kan tot een ontsteking van het tandvlees lijden.

Maak ook zeldzamere oorzaken als eosinofiel granuloom en auto-immuunziekten worden in de literatuur genoemd. Voeding, overgevoeligheid en erfelijke aanleg spelen ook een rol, zodat dit syndroom erg complex is wat betreft de oorzaak. De rol van de voeding is echter onduidelijk. Terwijl iedereen kan bedenken dat uitsluitend voeren met zacht blikvoer wel niet zo goed voor het gebit zal zijn, zijn brokjes nou toch ook weer niet zo heel veel beter. Pogingen om het te zoeken in de zuurgraad van het eten, leverden geen resultaat op. Wilde katachtigen met een zogenaamd natuurlijk dieet, hebben soms ook soortgelijke gebitsproblemen.

INCIDENTIE

In het tijdschrift American Veterinary Medical Association, mei 1999 (1; 214(9): 1336-4) vond ik een artikel getiteld: Health status and population characteristics of dogs and cats examined at private veterinary practices in the United States. Dit beschrijft een groots opgezet inventariserend onderzoek (15226 katten, 31484 honden) waar uit blijkt dat tandplak en tandvleesontsteking de meest voorkomende gezondheidsproblemen zijn zowel bij

honden als bij katten. Helaas staat er in de samenvatting niet om welk percentage het gaat.

MEDISCHE BEHANDELING

Medische behandeling kan bestaan uit het toedienen van antibiotica, het toedienen van een ontstekingsremmer. Preventief zouden dieetmaatregelen en een betere verzorging van de mondhygiëne soelaas kunnen bieden, maar alle deskundigen zijn het er wel over eens dat tanden poetsen bij een kat bijzonder lastig te realiseren is en het resultaat is ook vaak teleurstellend. Het gebit vrijmaken van tandsteen onder narcose is soms een optie.

De uiteindelijke oplossing is vaak het trekken van een deel van het gebit of zelfs van het hele gebit. Hoewel dit uiteraard niemands ideaal is, blijkt dat katten ook zonder gebit nog heel goed kunnen eten; zelfs brokjes kunnen ze dan nog goed aan. De diagnostiek en de therapeutische behandeling van gingivitis/stomatitis worden in één van de vele geraadpleegde artikelen "uitdagend" genoemd. Voor wie er in gelooft: het homeopathische middel Pulsatilla wordt genoemd door de bekende firma SPAT (zie

http://www.spat.nl/homeop_dorwest.htm).

Er zijn inmiddels diverse voedingsproducten op de markt die goed zouden moeten zijn voor het gebit van de kat doordat ze tandsteen voorkomen.

ERFELIJKHEID

Het is zeker niet uitgesloten dat de erfelijke aanleg van een dier een rol speelt bij het ontstaan van problemen in de mondholte. Het probleem is dat er zo'n veelheid van oorzaken is. Een slecht functionerend immuunsysteem kan een oorzaak zijn die erfelijk kan zijn, maar misschien is de samenstelling van het speeksel (natuurlijk ook weer voor een deel genetisch bepaald) wel van invloed op de kans dat er tandsteen ontstaat. Het is in elk geval een zoveelste aspect waarmee rekening moet worden gehouden bij het fokken.

Zelf heb ik een poes die inmiddels overgrootmoeder is. Zij sukkelde wat met haar tandvlees, heeft inmiddels (ze is bijna zes jaar) twee keer antibiotica gekregen en de tweede keer is na de antibioticakuur een schoonmaakbeurt voor haar gebit gevolgd, met extractie van enkele kiezen. Uitgerekend een jong uit een slipnest, nu vier jaar oud, heeft één keer antibiotica voor ontstoken tandvlees gehad. Een kleinzoon heeft last van stomatitis. Dat een kat heel

oud kan worden met een gaaf gebit, bewees mijn inmiddels overleden "huiskat". Hij werd achttien jaar, mankeerde op het laatst het nodige, maar het enige dat ooit gebeurd was aan zijn gebit, was een oppervlakkige reiniging zonder narcose (omdat hij toen al wat hartklachten leek te hebben).